

Barne- og familiedepartementet

V/Ekspedisjonssjef Cathrin Sætre

21. januar 2021

Alternativer til «fastmonterte seter» som gir likebehandling av tros- og livssynssamfunn

Som mange deler av samfunnet, har tros- og livssynssamfunnene i Norge stilt seg lojalt bak regjeringens kamp mot smittespredning, og har høstet gode erfaringer. Men det har kostet, og behovet for religiøse fellesskap øker. Særlig krevende har den opplevde forskjellsbehandlingen trossamfunnene har blitt utsatt for vært krevende.

Derfor er vi godt fornøyd med at regjeringen har gitt Helsedirektoratet i oppdrag å utrede alternativer til reguleringen av «fastmonterte seter». Dette arbeidet ønsker Den norske kirke, KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter, Norges Kristne Råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn å gi innspill til.

En gudstjeneste som arrangement

En gudstjeneste eller bønnesamling er et kontrollert arrangement. Deltakerne blir registrert, følger et program med instruksjoner om hva som skal skje til hvilken tid, og er plassert med nødvendig avstand i et rom som ofte har stort luftvolum. Den som leder gudstjenesten bestemmer når man skal sitte, når man skal reise seg, om man skal synges og om man eventuelt skal kunne delta på noe som krever bevegelse (f. eks. nattverd og lystenning). Tilsvarende gjelder også for andre tros- og livssynssamfunn.

For deltakerne er muligheten til å komme til sitt gudshus så viktig, at man mobiliserer ekstra for å følge de til enhver tid gjeldende smittevernregler, og ansatte, råds/styre-medlemmer og frivillige medarbeidere er motiverte til å følge rutiner og legge ekstra til rette når det er mennesker i sårbare grupper som deltar.

«Fastmonterte seter» fungerer dårlig

I et typisk kirkebygg er rommet innredet med benker eller stoler som er kjedet sammen. Disse er vanskelige å flytte på, og det er enkelt å anviser hvor deltakerne skal sitte. De aller fleste kirker har adkomst til radene både fra midtgang og fra siden, som gjør plassering enklere og begrenser

nærkontakt. Det er også vanlig med frivillige verter, som kan bidra til en kontrollert tømning av lokalet. I en situasjon med pågående pandemi, kan det være både naturlig og mulig å øke frivillig bemanning, som kan ivareta smittevern hensynene på en forsvarlig måte.

Argumentet om at deltakere «sklir sammen» på kirkebenken, har siden begrepet ble innført fremstått svært underlig, og basert på manglende forståelse for en gudstjenestes natur. Bevegelsen i en gudstjeneste, for eksempel til nattverd eller lystenning er kontrollert, og ledes gjennom anvisning gitt av presten/religiøs leder/møteleder, og kan i tillegg sikres med for eksempel tydelig markering, skilt, flere frivillige verter osv. Under pandemien har flere menigheter valgt at deltakerne mottar nattverd på plassene sine, mens andre har valgt å ikke gjennomføre nattverd og bønnevandring, nettopp for å være på den sikre siden.

“Fastmonterte seter” er også en urimelig forskjellsbehandling. I et typisk lokale med fastmonterte seter, er seteradene lange, og det er begrenset med adkomst. Det er ikke uvanlig i en kino- eller teatersal å komme tett på andre på vei mot sin tildelte plass, eller ved utgang. Dette kan man unngå i gudshus.

Anviste plasser og kontrollert gjennomføring av arrangement - avstand er viktigste tiltak

Som nevnt er en gudstjeneste, fredagsbønn eller tilsvarende samlinger i gudshus et kontrollert arrangement der deltakerne medvirker gjennom å delta i et angitt program, og bevegelser kan begrenses.

Avstand er understreket av helsemyndighetene som det aller viktigste tiltaket. Dagens krav om 1 meter avstand, og faglig anbefaling om 2 meter avstand ved allsang, kan enkelt etterkommes. Krav til avstand vil virke naturlig begrensende på antall man kan samle i sine lokaler. Det er svært få kirkebygg eller andre gudshus i Norge som kan romme 200 deltakere med 2 meter avstand. Mindre trossamfunn har ofte mindre lokaler, som ytterligere begrenser maksimalt antall.

Risiko for nærkontakt oppstår ved inn- og utgang, samt eventuell bevegelse for å delta i nattverd, bønnevandring, lystenning og tilsvarende ritualer. Dette kan begrenses på følgende måte:

- **Anviste plasser:**

Deltakere blir anvist en fast plass ved ankomst, enten det er et sete, en plass på en benk eller på gulvet i en moské eller et tempel. Plassene kan være nummerert eller markert med tape eller på annet vis, og deltakeren kan følges til sin plass. Her må det være fleksibilitet, da mange eldre kirkebygg er underlagt strenge vernetingsbestemmelser som gjør at nummerering ikke er mulig.

- **Unngå trengsel ved inngang:**

Ved inngang sørges det for effektiv registrering av fremmøtte som begrenser kødannelse. Man kan også legge opp til at deltakere venter utenfor på tur til registrering. Enkelte forsamlingslokaler har også mulighet til å benytte flere inn- og utganger. Forhåndspåmelding eller booking av tid brukes allerede av flere trossamfunn.

- **Kontrollert utgang:**

Ved utgang dirigerer presten/møtelederen/møtevert til at bakerste rad går ut først, og at man effektivt går helt ut av gudshuset, og forlater området

- **Kontrollerte bevegelser:**

Ved nattverd/lystenning eller andre aktiviteter som krever bevegelse, kan dette gjøres radvis for å hindre kødannelse.

- I moskeer er det bare bevegelse i form av å reise seg, bøye kne og bøye seg helt ned mot gulvet, ingen vandring eller ritualer utover felles bønn ledet av imam.
- I moskeene kan varighet på bønnesamlingen begrenses.
- I sikhenes Gurduara og buddhistenes templer sitter deltakerne på sin plass gjennom hele samlingen.
- Trossamfunnene begrenser mingling ved å ikke holde kirkekaffe eller før- og etter-arrangementer.

Påske, ramadan og konfirmanttid krever forutsigbarhet

Kirkens viktigste høytid, påsken, markeres 28. mars-5. april. Kort tid etter starter muslimesen Ramadan 13.04. -12.5, Eid-feiring 13.5, og deretter skal landets 15-åringer stå til konfirmasjon.

Det er svært viktig for tros- og livssynssamfunnene å ha så forutsigbare rammer for aktiviteten i forbindelse med dette som mulig. Det vil være svært inngripende overfor familier og tros- og livssynssamfunn, og svært uheldig, å skyve konfirmasjonene ut i tid, slik det ble gjort under krisetiltakene våren 2020.

Konfirmanttiden er for mange allerede i gang, og det er stor usikkerhet knyttet til gjennomføring av leiropphold, konfirmasjonsundervisning og selvfølkelig konfirmasjonsgudstjeneste og påfølgende familieselskap.

Mange familier trenger forutsigbarhet til planlegging av sin markering, og mange små bedrifter som bygger mye av omsetningen sin på å levere mat til familieselskap gjør det samme.

Vi stiller gjerne til møte for å utdype dette videre, og deltar gjerne i dialog om hvordan våre arrangement kan være mest mulig smittevernvennlige. Vi understreker at vårt viktigste anliggende er likebehandling, og at det fra myndighetenes side legges til rette for at flere mennesker får tatt del i utøvelse av sin tro eller livssyn på en smittevernforsvarlig måte.

Med vennlig hilsen,

Ingrid Rosendorf Joys (sign)
Generalsekretær i STL

Ingrid Vad Nilsen (sign)
Direktør i Kirkerådet, Den norske kirke

Erhard Hermansen (sign)
Generalsekretær i NKR

Marit Halvorsen Hougsnæs (sign)
Administrerende direktør i KA